

Váš dopis zn./ze dne:
11.01.2022
Č. j.:
MIIMP 58593/2022
Sp. zn.:
S-MIIMP 47647/2022

Vyřizuje/tel.:
JUDr. Renata Milcová
236 005 273
Počet listů/příloh: **5/0**
Datum:
14.01.2022

Poskytnutí informace na žádost dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

dne 11. 1. 2022 obdržel Magistrát hlavního města Prahy (dále jen „povinný subjekt“) Vaši žádost o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), ve které požadujete poskytnutí následujících informací:

- 1) Z jakých kritérií se vycházelo při stanovování školských obvodů základních škol tak, jak jsou aktuálně stanovena obecně závaznou vyhláškou č. 4/2021 Sb. hl. m. Prahy?
- 2) Proč je hlavním kritériem pro stanovení školských obvodů ZŠ příslušnost ke konkrétní městské části a proč toto kritérium má přednost před zohledněním vzdálenosti bydliště od školy?
- 3) Proč v rámci stanovení školských obvodů ZŠ není hlavním kritériem vzdálenost trvalého bydliště od školy?
- 4) Proč není v rámci přijímacího řízení na ZŠ nijak zohledňována skutečnost, že do dané ZŠ již chodí sourozenec?
- 5) Budou před zápisným řízením na nadcházející školní rok 2022/2023 Vaším úřadem stanovena závazná či doporučující kritéria pro ředitele základních škol, podle nichž mají při přijímání dětí postupovat?

6) Zabývá se Váš úřad problémem fiktivního „stěhování“ dětí, tj. účelovou změnou trvalého bydliště při zápisu na žádanější či lépe hodnocené základní školy a řeší tento problém nějakým způsobem?

K Vaši žádosti Vám sděluji následující:

1) Z jakých kritérií se vycházelo při stanovování školských obvodů základních škol tak, jak jsou aktuálně stanovena obecně závaznou vyhláškou č. 4/2021 Sb. hl. m. Prahy?

Hlavní město Praha jako vydavatel obecně závazné vyhlášky o školských obvodech základních škol – respektive zpracovatel této obecně závazné vyhlášky Odbor školství, mládeže a sportu Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen „zpracovatel“) – tvoří návrh obecně závazné vyhlášky na základě požadavků jednotlivých městských částí, které zřizují na svém území základní školy. Žádná konkrétní kritéria hlavní město Praha pro stanovování školských obvodů nevydává. S odkazem na ustanovení § 178 školského zákona a v návaznosti na kompetence svěřené městským částem hlavního města Prahy ve výkonu samosprávy ve školství, a rovněž na základě místní znalosti jednotlivých veřejných zřizovatelů základních škol, jsou všemi městskými částmi hlavního města Prahy předkládány podklady ke stanovení školských obvodů hlavnímu městu Praze, které má kompetenci vydávat obecně závazný předpis. Proto lze předpokládat, že každá městská část *odpovědně a efektivně stanovuje konkrétní školský obvod základní školy s ohledem na platné právní předpisy, kapacitu konkrétní základní školy, kterou zřizuje, a dále na základě demografického vývoje v městské části.*

Obecně tedy lze shrnout jednotlivé kompetence k určení školského obvodu následovně:

- 1) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), používá pouze pojem „obec“, nikoli „městská část“. Pro území hlavního města Prahy školský zákon neobsahuje žádnou zvláštní úpravu, pojem „obec“ ve školském zákoně není ani legislativní zkratkou i pro městskou část, jako je tomu v některých jiných zákonech.
- 2) Proto je nutno při výkladu pojmu „obec“ ve školském zákoně vycházet z obecné úpravy, tj. ze zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Praze“). Podle § 1 odst. 1 zákona o Praze je obcí hlavní město Praha. Jednotlivé městské části obcemi nejsou. Používá-li proto školský zákon pojem „obec“, rozumí se tím v tomto zákoně hlavní město Praha, nikoli jednotlivé městské části.
- 3) K tomu je však nutno uvést, že v Obecně závazné vyhlášce č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy (dále jen „Statut“), ve znění pozdějších předpisů je všem městským částem svěřen výkon samosprávy ve školství příslušející obci s výjimkou stanovení školských obvodů (položka č. 51 přílohy č. 2 Statutu). Veškerá práva a povinnosti, stanovené školským zákonem obcím, proto vykonávají na základě přenesení této působnosti ze strany hlavního města Prahy všechny městské části. **V návaznosti na tuto skutečnost je nutno za obec (při výkonu samosprávy ve školství) ve smyslu školského zákona chápat městskou část hlavního města Prahy.**
- 4) Hlavní město Praha v souladu se školským zákonem stanovuje školské obvody vydáním příslušné obecně závazné vyhlášky o školských obvodech základních škol. Avšak

v návaznosti na povinnosti vyplývající ze Statutu svěřené městským částem hlavního města Prahy dle ustanovení § 178 školského zákona, které vymezuje zákonné povinnosti obcí v oblasti zajištění podmínek pro povinnou školní docházku na svém území, tedy v oblasti, která náleží do samostatné působnosti obcí, podklady pro stanovení školských obvodů základních škol předkládají jednotlivé městské části hl. m. Praze pro zapracování do návrhu obecně závazné vyhlášky. Toto se děje v přímé návaznosti na ustanovení § 178 odst. 1 školského zákona, kdy je obec (v Praze příslušná městská část) povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území, v případě cizince s místem pobytu, a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy. Tuto svou povinnost může obec splnit prioritně zřízením základní školy.

2) Proč je hlavním kritériem pro stanovení školských obvodů ZŠ příslušnost ke konkrétní městské části a proč toto kritérium má přednost před zohledněním vzdálenosti bydliště od školy?

Příslušnost určitého školského obvodu ke konkrétní městské části je vysvětlena v rámci odpovědi na první dotaz. Obecně platí, že městské části v rámci své zřizovatelské působnosti konkrétní základní školy vzdálenost od bydliště zohledňují. Stále platí ustanovení § 178 odst. 1 školského zákona, které stanovuje, že je obec (v Praze příslušná městská část) povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu **na jejím území**, v případě cizince s místem pobytu, a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy. Školský obvod, který by byl určen pro děti z jiné městské části k základní škole, kterou zřizuje odlišná městská část, je možné stanovit pouze na základě dohody, kterou by mezi sebou příslušné městské části uzavřely – v hlavním městě Praze je takto například společný školský obvod určen pro děti z Městské části Praha-Kunratice k základní škole, kterou zřizuje Městská část Praha 11. Hlavní město Praha jako vydavatel obecně závazné vyhlášky o školských obvodech základních škol do vztahů o uzavření dohody o vytvoření společného školského obvodu nevstupuje.

3) Proč v rámci stanovení školských obvodů ZŠ není hlavním kritériem vzdálenost trvalého bydliště od školy?

Obdobně, jak bylo popsáno v odpovědi na druhý dotaz – městské části při zpracovávání podkladů pro obecně závaznou vyhlášku o školských obvodech základních škol v maximální možné míře přihlížejí k tomu, aby kritériem pro stanovení školského obvodu základní školy byla docházková vzdálenost od bydliště žáka. Avšak s ohledem zejména na nedostačující kapacitu konkrétní základní školy může dojít k tomu, že školský obvod je určen k nejbližší kapacitně dostačující základní škole. Hlavní město Praha se do jisté míry potýká s nedostatečnými kapacitami základních škol v místech, kde došlo v krátké době k masivní bytové výstavbě a s tím související vyšší migrací obyvatelstva ve věkových kohortách, které odpovídají věku žáků plnících povinnou školní docházku. Městská část pak může připravit podklady pro obecně závaznou vyhlášku o školských obvodech základních škol v podobě, kdy některé školské obvody jsou určeny ve vzdálenější základní škole, byť by se v bližší docházkové vzdálenosti nacházela jiná základní škola, kterou předemtná městská část zřizuje. Tím však není dotčena povinnost stanovená

ustanovením § 178 odst. 1 školského zákona a zároveň je splněna podmínka § 178 odst. 2 školského zákona.

Obecně platí, že všechny děti ze školského obvodu mají nárok na přednostní přijetí k základnímu vzdělávání před ostatními uchazeči. V případě, že nastane stav, kdy základní škola nebude moci pojmout všechny děti ze školského obvodu, doporučujeme stanovit kritéria a nejlépe využít formy losování, a to ze všech přihlášených dětí s místem trvalého pobytu na území vymezeného školského obvodu. Jen tak bude dodržen transparentní postup a rovné podmínky ze strany správního orgánu prvního stupně.

4) *Proč není v rámci přijímacího řízení na ZŠ nijak zohledňována skutečnost, že do dané ZŠ již chodí sourozenec?*

Zápis do 1. ročníků ZŠ probíhá v souladu se školským zákonem a celý proces přijímání se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. O přijímání dětí k základnímu vzdělávání rozhoduje vždy ředitel příslušné základní školy. Jde o jeho výlučnou kompetenci, do níž není oprávněn zasahovat žádný jiný orgán nebo subjekt. Ředitel je však povinen respektovat zákonná pravidla upravená v § 36 školského zákona, jakož i kritéria pro přijetí, o nichž rozhoduje ve smyslu § 164 odst. 1 písm. a) školského zákona. Z § 36 školského zákona vyplývá několik podstatných skutečností:

- 1) Dle § 36 odst. 5 školského zákona plní žák povinnou školní docházku ve spádové škole (tj. základní škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má žák místo trvalého pobytu), pokud zákonný zástupce nezvolí pro žáka jinou než spádovou školu. Při zápisu dětí k povinné školní docházce do základní školy musí být tedy vždy dodrženo přednostně zákonné hledisko přijetí žáků s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu (§ 36 odst. 7 školského zákona), a to do výše povoleného počtu žáků uvedeného ve školském rejstříku. Dle § 36 odst. 7 školského zákona tak mají všichni žáci ze školského obvodu, resp. společného školského obvodu nárok na přednostní přijetí k základnímu vzdělávání před ostatními nespádovými žáky. Užívání kritéria místa trvalého pobytu dítěte ve školském obvodu školy v rámci zápisu jako upřednostňujícího kritéria tak není v rozporu se zákonem. Žádná další kritéria, jejichž pomocí by se vybíralo mezi spádovými žáky, zákon nezohledňuje.
- 2) Dětem, které nemají místo trvalého pobytu v příslušném školském obvodu, naopak školský zákon výslovný nárok na přijetí nezakotvuje – ředitel školy je proto oprávněn rozhodnout o nepřijetí těchto dětí např. z kapacitních důvodů, ale též z důvodu stanovených kritérií k přijetí. Po přijetí všech tzv. spádových dětí a v případě kapacitních možností školy pro přijetí tzv. nespádových dětí, může ředitel zvolit např. podpůrné kritérium dítěte, jehož sourozenec se již v dané základní škole vzdělává, prioritně opět s přihlédnutím k místu jeho trvalého pobytu (s ohledem na již zmíněné právní normy ustanovené ve školském zákoně).

Stanovení kritérií je plně v kompetenci ředitele základní školy. Pokud ředitel školy nevyužije v rámci kritérií pro přijímání žáků podpůrné kritérium dítěte, jehož sourozenec danou základní školu navštěvuje, nejedná se o porušení zákona.

- 5) *Budou před zápisným řízením na nadcházející školní rok 2022/2023 Vaším úřadem stanovena závazná či doporučující kritéria pro ředitele základní škol, podle nichž mají při přijímání postupovat?*

Jak již bylo uvedeno v předchozí odpovědi týkající se stanovování kritérií, o přijímání dětí k základnímu vzdělávání rozhoduje vždy ředitel základní školy. Jde o jeho výlučnou kompetenci, do níž není oprávněn zasahovat žádný jiný orgán nebo subjekt, tudíž ani Magistrát hlavního města Prahy nemá pravomoc stanovovat či jakkoli upravovat kritéria zápisu k povinné školní docházce. Magistrát hlavního města Prahy působí následně jako odvolací správní orgán, který má mj. pravomoc přezkoumávat zákonnost kritérií stanovených základní školou.

- 6) *Zabývá se Váš úřad problémem fiktivního „stěhování“ dětí, tj. účelovou změnou trvalého bydliště při zápisu na žádanější či lépe hodnocené základní školy a řeší tento problém nějakým způsobem?*

Hlavní město Praha nezřizuje základní školy, ty jsou na území hlavního města Prahy zřizovány příslušnými městskými částmi. K Vašemu dotazu, který se týká účelového jednání některých zákonných zástupců dětí, tj. přihlášení místa trvalého pobytu dítěte do školského obvodu školy před zápisu k základnímu vzdělávání, ačkoliv jejich skutečné místo trvalého pobytu je mimo příslušný školský obvod, sdělujeme, že ředitel školy v současné době nemá v souladu s platnou právní úpravou možnost jakýmkoli způsobem toto jednání ovlivnit, případně účelovost tohoto jednání sankcionovat v rámci kritérií pro přijímací řízení k základnímu vzdělávání. V době zápisu je ověřováno místo trvalého pobytu nezletilého uchazeče na základě doložené žádosti o přijetí do základní školy, případně prostřednictvím oddělení osobních dokladů a evidence obyvatel příslušného úřadu městské části. Ředitel školy je povinen v souladu s § 36 odst. 7 školského zákona přijmout všechny děti, jejichž místo trvalého pobytu je v době zápisu k základnímu vzdělávání doloženo v konkrétním školském obvodu a nemá právní nástroje k ověření, zda se dítě do školského obvodu přihlásilo účelově, či nikoliv. Problematika tzv. „spádové turistiky“ musí být řešena komplexně v rámci zastřešujícího rezortního orgánu, tedy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), proto Vám doporučujeme se v této záležitosti obrátit přímo na MŠMT.

S pozdravem

Mgr. Lenka Němcová

ředitelka odboru školství, mládeže a sportu

podepsáno elektronicky

Rozdělovník:

1. žadatelka o informaci
2. spis odboru SML